

EL DISSABTE: REPÒS DE LA CREACIÓ

Conferència pronunciada per fra Lluís Solà

«Hi havia un home bo i just que es deia Josep. Era membre del Sanedrí, però no havia donat suport a la seva decisió i actuació. Era natural d'Arimatea, una vila jueva, i esperava l'arribada del Regne de Déu. Aquest home anà a trobar Pilat per demanar-li el cos de Jesús. Va baixar-lo de la creu, l'embolcallà amb un llençol i el va dipositar en un sepulcre tallat a la roca, on encara no havien posat mai ningú. Era el capvespre del dia de la preparació, a punt de començar el dissabte. Les dones que havien acompanyat Jesús des de Galilea seguiren fins allà, van veure el sepulcre i com hi dipositaven el cos de Jesús. Després se'n tornaren, prepararen olis aromàtics i perfums, i durant el dissabte van observar el repòs que la Llei prescrivia» (Lc 23,50-56)

Entre la creu i el sepulcre buit, entre la mort i la vida, hi ha el dissabte. Tots els evangelistes han tingut cura de fer-ho notar en els respectius relats de la Passió. El dissabte, fins i tot, ha entrat a formar part del Símbol de la nostra fe: «Davallà als inferns...», és allò que va fer el Senyor el dissabte, entre la mort (divendres) i la resurrecció (diumenge). Entre el divendres i el diumenge hi ha el dissabte. El dissabte, doncs, al centre cronològic del Tridu Pasqual.

Us proposo, avui, dissabte sant, unes reflexions sobre aquesta realitat, sobre el dissabte, sobre el seu sentit. Sobre què pot significar que entre la mort i la vida hi hagi el dissabte.

El calendari

Ja fa uns quants anys es va decidir a nivell mundial que la setmana començaria pel dilluns, i no pel diumenge. Així, des d'aleshores, en la majoria de calendaris, els que pengem a la cuina de casa, a la porta de la nevera, o a la botiga, o al magatzem... el primer dia de la setmana és el dilluns, i el diumenge, de color vermell, figura a la fi de la setmana. Així, el cap de setmana, amb el dissabte i el diumenge, culminen la setmana laboral, que comença amb el dilluns.

En realitat, i mai cap convenció internacional podrà falsejar la realitat, el dilluns és el segon dia de la setmana, no pas el primer. I és que som fills del calendari jueu i del romà, de l'amalgama d'aquests dos calendaris.

Dia	En llatí	Significat
Diumenge	<i>Dominica dies</i>	Dia del Sol, en català Dia del Senyor, per contracció de <i>dies dominica</i>
Dilluns	<i>Lunæ dies</i>	Dia de la Lluna (grec i llatí: de la deessa Artemis/Diana)
Dimarts	<i>Martis dies</i>	Dia de Mart (grec i llatí: del deu Ares/Mart)
Dimecres	<i>Mercurii dies</i>	Dia de Mercuri (grec i llatí: del déu Hermes/Mercuri)

Dijous	<i>Iovis dies</i>	Dia de Júpiter (grec i llatí : del déu Zeus/Iovis)
Divendres	<i>Veneris dies</i>	Dia de Venus (grec i llatí : de la deessa Afrodita/Venus)
Dissabte	<i>Sabbati dies</i>	Dia de Saturn (grec i llatí : del déu Cronos/Saturn), en català dia del sabat (hebreu)

Curiosament els dos dies més importants de la setmana, el darrer dia i el primer, han conservat el nom jueu i cristià respectivament: dissabte (de *sabat*, repòs) i diumenge (dia del Senyor). La resta dels dies de la setmana conserven els noms pagans que fan referència a divinitats romanes. El dilluns és el dia de la Lluna, el dimarts és el dia de Mart, el dimecres és el dia de Mercuri, el dijous és el dia de Júpiter, el divendres és el dia de Venus, etc. El diumenge, i encara és així en l'àmbit anglosaxó, és el dia del Sol, com encara el dissabte és el dia de Saturn (Saturday).

Diumenge, el primer dia de la setmana. Aquest era certament, el primer dia de la setmana per als jueus, l'endemà del dissabte, el primer dia de la creació, aquell en què el Senyor va separar la llum de les tenebres, va començar a posar sentit i bellesa a allò que no en tenia. I aquest serà també el primer dia de la nova Creació, el dia de la resurrecció i per això prendrà el nom del Senyor, dia del Senyor, *dies dominica* o, simplement, *dominica*, diumenge. En el calendari jueu, els dies d'entre setmana eren simplement el dia primer, el dia segon, el dia tercer... i estaven en funció del dissabte, que era el dia setè, el dia de la plenitud de la Creació, el dia del repòs i de la lloança. Tots els dies, doncs, tendien cap al dissabte. La setmana litúrgica cristiana, per tal d'evitar els noms «pagans», anomenava també els dies d'entre setmana senzillament: feria II (dilluns), feria III (dimarts), etc... i encara és així en els llibres litúrgics oficials de l'església, en llatí. La feria I no existeix: és el diumenge, el primer dia de la setmana. I la feria VII tampoc no existeix, és el dissabte.

Aquest dos dies, doncs, el diumenge i el dissabte, com a inici com a meta, són portadors de sentit, de sentit per a l'home i per a la seva vida, i per a la seva missió en l'àmbit de la Creació.

El setè dia, Déu reposà

Aquest és el fonament teològic del dissabte com a dia de repòs, com a dia consagrat al Senyor pels jueus. De fet, el nom «dissabte», sabat, vol dir simplement això, repòs, del verb «shaba», reposar.

Llegim el relat de la Creació, de Gènesi 1, un text que vol proposar-nos la contemplació de la realitat creada com un univers de sentit, harmònic, ple de llum i de bellesa, sostingut i animat per la Paraula de Déu, que és la font de la bondat i de la bellesa de tot el creat.

En llegir-lo —aquesta nit ho farem— ens adonem de seguida que tot tendeix cap al dissabte, i que el dissabte és el símbol de la plenitud i del sentit. La successió, quasi litúrgica, dels dies de la creació, amb els noms que abans us he dit: dia

primer, dia segon, dia tercer, dia quart... troba la seva felicitat, la seva culminació en el dissabte, el dia que Déu reposa de tota l'obra creada:

«El setè dia, Déu havia acabat la seva obra. El dia setè, doncs, va reposar de tota l'obra que havia fet. Déu va beneir el dia setè i en va fer un dia sagrat, perquè aquell dia reposà de la seva obra creadora» (Gn 2,2-3).

La benedicció de Déu i el seu repòs, fan del dissabte un dia sagrat. Però, què vol dir el repòs? Què vol dir que Déu reposa? De fet, a l'evangeli de Joan, trobem una paraula sorprenent de Jesús sobre el repòs del dissabte, que aparentment sembla contradir la pàgina del Gènesi: «El meu Pare continua treballant, i jo també treballo» (Jn 5,17). Ho diu als qui li retreien d'haver guarit en dissabte, dia de repòs, el paralític. Ja coneixem les polèmiques entorn de Jesús sobre l'observança del dissabte, i que hem de tenir certament en compte per a la nostra comprensió correcta del sentit del dissabte. Òbviament Jesús es refereix al «treball» de Déu per la salvació de l'home, i a la primacia de l'home, de la seva dignitat, per damunt del dissabte. I, tanmateix, el dissabte és el portador del sentit, de la plenitud per a l'home.

El dissabte, tenint en compte sempre el relat del Gènesi, és l'àmbit de la gratuïtat i de la lloança on la Creació retroba el seu sentit ple, el seu significat, expressió, revelació de la Glòria de Déu. El repòs significa precisament això, la gratuïtat. És quelcom que avui ens costa d'entendre, en una societat en què tot, i també les persones, han de servir per a alguna cosa, tot és mesurat per la seva eficàcia, amb criteris de productivitat i competitivitat. Per ajudar-nos a entendre una mica això, us vull contar una anècdota que explicava el nostre P. Agustí, de venerada memòria: una vegada, acompanyant un grup en la visita del monestir, una senyora li va preguntar perquè servia la sala de l'abat Copons... «Senyora! —li va contestar amb vehemència— a vostè se li acudiria fer aquesta mateixa pregunta davant el Partenó, o els frescos de la capella Sixtina!»

La Creació, i l'Home com a centre de la Creació, han estat fets per al repòs del dissabte, per a la lloança, per a la gratuïtat, que és l'àmbit on Déu se'ns manifesta: és allò que cantem en el Glòria: «us lloem, us beneïm, us donem gràcies per la vostra immensa glòria», per ser com sou, senzillament, per ser. Podríem arribar a dir, doncs, que la Creació, com a relat, com a història, és el gran assaig del cant del Glòria, expressió d'aquesta lloança joiosa i gratuïta, i que l'home, posat al centre de la Creació, és l'intendent d'aquesta lloança.

L'home ha rebut de Déu la gran responsabilitat, la preciosa tasca de guiar la Creació vers el seu repòs. Amb paraules diferents ens ho ha recordat el nostre nou bisbe de Roma, el papa Francesc, quan ens parlava dels tres significats del seu nom de Francesc, referint-se al Pobrissó d'Assís: la cura dels pobres, la cura de la pau, i la cura de la Creació. Ell ens ho deia amb una bella expressió italiana: «custodire il creato». Aquesta és l'autèntica missió de l'home al centre de la Creació: dominar vol dir conservar, vigilar, guardar, vetllar... L'home, sobretot, és l'intendent de la Creació, el qui li dóna veu, paraula: Francesc ho va fer d'una manera sublim amb el seu càntic de les Criatures, que podria ben bé ser el salm responsorial de la 1a lectura de la Vigília d'aquesta nit, perquè Francesc portava dintre d'ell la vena poètica dels Salmos i de la Bíblia:

*Altíssim, omnipotent, bon Senyor,
teves són les lloances, la glòria i l'honor
i tota benedicció.*

*A tu només, Altíssim, s'adiuen
i cap home no és digne d'anomenar-te.*

*Lloat siguis per tota criatura, Senyor,
i en especial lloat pel germà Sol,
que il·lumina, i obre el dia, i és bonic en la seva esplendor,
i porta pel cel notícia del seu autor.*

*I per la germana Lluna, de blanca llum menor,
i les estrelles clares, que el teu poder va crear,
tan netes, tan boniques, tan vives com són,
i brillen al cel: lloat, el Senyor!*

*I pel germà vent, i per l'aire i el núvol,
i el serè i per tot temps, pels quals
a les criatures dones sosteniment: lloat, el Senyor!*

*I per la germana aigua, preciosa en el seu candor,
que és útil, casta, humil: lloat, el Senyor!*

*Pel germà foc, que il·lumina en anar-se'n el Sol,
i és fort, bonic, alegre: lloat el Senyor!*

*I per la germana terra, que és tota benedicció,
la germana mare terra, que dona en tota ocasió
les herbes i els fruits i flors de color,
i ens sustenta i regeix: lloat, el Senyor!*

*I pels que perdonen i aguanten pel teu amor
els mals corporals i l'atribolament:
feliços els qui pateixen en pau amb el dolor,
perquè els arriba el temps de la consolació!*

*I per la germana mort: lloat, el Senyor!
Cap vivent escapa de la seva persecució;
ai si en pecat greu sorprèn al pecador!
Benaurats els qui compleixen la voluntat de Déu!*

*No provaran la mort de la condemnació!
Serviu-li amb tendresa i humil cor.
Agraiu els seus dons, canteu la seva creació.
Les criatures totes, lloeu el Senyor. Amén.*

És interessant saber que aquest càntic Francesc el va compondre cap al final de la seva vida, potser dos anys abans de la seva mort, i, que per tant, és el fruit madur d'un itinerari espiritual. És el primer text poètic conegut escrit en italià.

En el segon relat de la Creació (Gn 2 i 3) hi ha un atre indicatiu, encara, molt bonic, que ens parla de la lloança com a horitzó de la Creació i com a sentit últim, definitiu, de l'home. Recordeu bé la història: Déu modela l'home amb la pols de la terra (*adama*) i li infon el seu alè vital, bufant dins el seu nas (Gn 2,7). Aquest alè, en hebreu *neixamah*, el retrobem al darrer verset del salteri, el salm 150 (v. 6), on es diu literalment: «que tot el que respira —*col ha neixamah*— lloï el Senyor —*halleluiah*—», després que el salm ha invitat totes les criatures a lloar Déu. Per tant, l'home, aquest ésser de fang i d'alè —*Barro y aliento* és el títol de l'antropologia bíblica de Mercedes Navarro Puerto—, és cridat a trobar, a desplegar en la lloança de Déu, en l'àmbit de la gratuïtat i de la glòria, el seu sentit últim.

Tota la nostra vida, per tant, i és el que ens vol transmetre sobretot la pedagogia dels 150 salms que, com sabeu, són la base de la pregària jueva i cristiana, és un aprenentatge de la lloança, i, a més, l'home té la responsabilitat del creat, és a dir, de portar també la creació cap a l'àmbit de la lloança, cap a l'àmbit del seu ple sentit. Podríem dir que, sense la creació, l'home no seria plenament salvat. L'home no es pot salvar tot sol, sense la Creació.

Els pares cistercencs, sobretot Guillem de Saint-Thierry, han usat aquesta bella expressió: «*sabbatum delicatum*» (treteta del profeta Isaïes 58,13), dissabte de delícies, per indicar aquesta realitat última, portadora de sentit i de salvació per a l'home. Recordo que aquest era el títol de la tesi de llicenciatura del nostre P. Abat, que va estudiar aquest vessant de la teologia de Guillem de Saint-Thierry. Vegem aquest text d'Isaïes, que explica molt bé aquesta dimensió de gratuïtat del dissabte, del dissabte per a Déu i per a l'home: «Si t'abstens de treballar en dissabte i de vetllar pels teus interessos en aquest dia sant; si tens el dissabte per un dia de delícies, si el consideres un dia de glòria consagrat al Senyor; si l'honores i no t'ocupes de cap feina, no mires pel teu interès ni et dediques a parlar sense mida, llavors trobaràs en mi, el Senyor, les teves delícies. Et conduiré als cims invencibles i t'alimentaré de l'heretat de Jacob, el teu pare. Jo mateix, el Senyor, he parlat.» (Is 58,13-14).

Lectura del salm 8. O del salm 92, que porta en el seu títol: «Per a la diada del dissabte», i ens n'ensenya el sentit, també en l'àmbit de la lloança del Senyor.

El dissabte, dia de la llibertat

El dissabte per a Déu i per a l'home, hem dit. En el meu darrer escrit a la Revista Poblet sobre la lectura de la Bíblia, vaig proposar la *lectio* del Decàleg, aquesta mena de resum de la Torà, del projecte de Déu, escrit pel seu dit mateix sobre la pedra i lliurat a Moisès. Del decàleg n'hi ha dues versions, lleugerament diferents, en algun detall significatiu. La primera versió és la del llibre de l'Èxode, la segona, que és com una relectura de la primera, la trobem al Deuteronomi. En aquesta relectura del Decàleg, es retoca, precisament, la fonamentació del Dissabte com a dia sagrat, consagrat al repòs, consagrat al Senyor.

El Decàleg de l'Èxode fa així:

«Recorda't de consagrar-me el repòs del dissabte. Tens sis dies per a treballar i fer totes les feines que calgui, però el dia setè és el dia de repòs, dedicat al Senyor, el teu Déu. No facis cap treball ni tu, ni el teu fill, ni la teva filla, ni el teu esclau, ni la teva esclava, ni cap dels teus animals, ni l'immigrant que resideix a la teva ciutat. Perquè en sis dies el Senyor va fer el cel, la terra, el mar i tot el que s'hi mou, però el dia setè va reposar: per això el Senyor ha beneït el dissabte i l'ha consagrat.» (Ex 20,8-11).

Vegeu, en canvi, la relectura del Deuteronomi:

«Observa el repòs del dissabte, consagra-me'l, com t'ha manat el Senyor, el teu Déu. Tens sis dies per a treballar i fer totes les feines que calgui, però el dia setè és el dia de repòs, dedicat al Senyor, el teu Déu. No facis cap treball, ni tu, ni el teu fill, ni la teva filla, ni el teu esclau, ni la teva esclava, ni el teu bou, ni el teu ase, ni cap dels teus animals, ni l'immigrant que resideix a la teva ciutat. Així el teu esclau i la teva esclava podran reposar igual que tu. Recorda't que eres esclau al país d'Egipte i que el Senyor, el teu Déu, te'n va fer sortir amb mà forta i braç poderós: per això el Senyor, el teu Déu, et mana de respectar el repòs del dissabte.» (Dt 5,12-15)

És interessant aquesta evolució en la comprensió o fonamentació teològica del dissabte. En la primera lectura el dissabte troba el seu fonament en el repòs del Déu creador, fonament de bellesa i de bondat. En la segona lectura, en canvi, el fonament és el Déu alliberador, que treu el poble d'Egipte en una nova creació. I és ací on entrarien les paraules de Jesús sobre el repòs del seu Pare que hem esmentat tot just al començament. Déu no ha parat de treballar precisament per obrar la llibertat del seu poble. La seva «creació» continua com a obra d'alliberament en la història dels homes, en la història del seu poble. L'home participa del repòs de Déu en tant que és lliure, recreat per a compondre el seu propi salm 150 de lloança en un projecte que té en compte els altres homes i que ha de tenir cura de crear i preservar un espai comú de llibertat on sigui possible el projecte amorós de Déu. Per això el Decàleg té un doble vessant, són, de fet dues taules de pedra, no una de sola: tot allò que es refereix a Déu es refereix també a l'home.

Així, doncs, la gesta de l'Èxode i del Mar Roig, que també llegirem aquesta nit, com a recreació de l'home amb vista de la seva llibertat, complementa i completa el sentit del dissabte, i és precisament el que volia dir Jesús amb els seus signes profètics una mica escandalosos, trencadors d'esquemes, quan «violava» expressament el dissabte. Volia dir això, que el dissabte i, per tant, tota religió, està al servei de la llibertat i de la dignitat de l'home, aquest ésser creat a imatge i semblança de Déu com a intèrpret i custodi de la Creació. L'home és al centre del projecte de Déu, com a interlocutor seu en el diàleg de la creació i de l'aliança, que resumeixen els dos sentits del dissabte: celebració — repòs— de la creació i àmbit de llibertat i de salvació en el marc de l'aliança.

Dissabte: un espai per a l'home, un espai per a Déu

El rabí nordamericà Jacob Neusner, en un llibre seu: *Un rabino habla con Jesús*, llibre amb el qual Benet XVI va dialogar en el seu propi llibre —una trilogia, en

realitat— sobre Jesús de Natzaret, ens ofereix encara una altra perspectiva sobre el dissabte, molt bonica i suggeridora.

El dissabte, a més d'una consideració temporal, això és, portador de la justa mesura del temps de l'home en relació al temps de Déu, és portador també d'una perspectiva espacial. Ajuda a configurar no solament el temps, sinó també l'espai. En efecte: «Tingueu present que el Senyor us ha donat el dissabte, dia de repòs; per això, el dia sisè us dona pa per a dos dies. *Quedeu-vos cadascú al seu lloc; el dia setè ningú no ha de sortir.*» (Ex 16,29) Aquesta prescripció es refereix a la recolecció del manà. El dissabte cadascú es queda al seu lloc. És un dia per a reconstituir-nos com a poble, en un temps i en un espai. L'espai sobretot de la família, en la pròpia casa, en el propi poble, en la pròpia comunitat. Per això, i no únicament en l'àmbit de la fe jueva, també en l'àmbit cristià, la tendència que ha anat convertint el dissabte o el diumenge en un dia precisament per fugir de la pròpia realitat i del propi espai, per evadir-se, és totalment destructiva antropològicament. Recordo de la meva infantesa que el diumenge era un dia sobretot per a estar-se a casa, en família, amb l'àpat diferent del dels altres dies... després d'haver assistit a la missa parroquial. També era un dia per a renovar els llaços familiars: visita als oncles... però sempre en l'àmbit geogràfic del propi poble.

Això, l'home i la dona d'avui no ho volen entendre. Potser per ací podríem comprendre molts dels problemes de manca de sentit i d'equilibri humà de les nostres societats, que ja no sabrien reconfigurar-se entorn d'un temps i d'un espai. Aquesta dimensió espacial és especialment significativa per a la fe d'Israel que, fins al 1948 no comptava amb un espai físic, un estat, un territori propi i, per tant, l'havia de reconfigurar en l'àmbit familiar.

El dissabte, doncs, és aquest punt de trobada entre el temps i l'espai, per a fer-ne alhora un temps i un espai per a l'home i per a Déu. Un temps i un espai per a celebrar la Creació (per això es descansa, és a dir, no es treballa) i per a recrear, en aquest àmbit de gratuïtat i de lloança, l'espai, la família, el propi entorn, com a signe que anticipa el Regne de Déu que serà quan l'espai i el temps nostres entraran definitivament en l'espai i el temps de Déu.

I durant el dissabte van observar el repòs que la Llei prescrivia

Ho hem llegit al començament de tot, com a conclusió del relat de la Passió de Jesús. Des d'aquesta perspectiva, doncs, apuntaré ara algunes conclusions a aquesta nostra reflexió situant-la en aquesta manera tota particular de viure el dissabte per a Jesús.

El dissabte és sant, per definició. Ho hem vist. És el dia consagrat pel repòs de Déu. El dia que celebra la Creació, el dia que en fa esclatar tota la bellesa i tota la bondat. Però el nostre dissabte d'avui l'anomenem especialment sant, en tant que novament la Creació, després del dur treball de la darrera setmana de Jesús —volgudament els evangelistes presenten el relat dels darrers dies de Jesús com una setmana, en un clar ressò de la primera setmana de la Creació (Jn 12,1)— és resituada en la perspectiva del repòs i de la gratuïtat pel repòs de l'Home nou, Jesús, que descansa també de la seva obra.

Tota la Creació és assumida pel repòs sagrat de Jesús. Pel misteri de la seva sepultura, Jesús és plantat com el gra de blat al cor de la terra, per a fer renéixer una creació nova.

Els sants pares han expressat aquesta visió del repòs sabàtic de Jesús com a inici d'una nova creació. Sant Joan Damascè, per exemple: «Quan Noè va entrar a l'arca va preservar, amb la fusta d'un arbre, la llavor d'un món nou i fou constituït nou principi del gènere humà; esdevingué així per a nosaltres una clara imatge de Crist, el qual es deixa sepultar, ens renta dels pecats amb la seva sang que, junt amb l'aigua, brolla del seu costat, i amb l'arbre de la creu salva tot el nostre llinatge i dóna origen a una nova vida i a un nou poble».

Aquest repòs sabàtic és sobretot la porta del dia vuitè, que és alhora el dia primer de la creació i de la nova creació, això és el dia de la resurrecció, el diumenge, per a nosaltres la plenitud del dissabte, la irrupció de la història de Déu en la història dels homes. Voldria llegir-vos un petit text del profeta Ezequiel sobre el dissabte molt suggeridor. Com sabeu Ezequiel va somniar anticipadament la nova Jerusalem de l'Apocalipsi, la ciutat radiant, l'Esposa, l'Israel com a espai i temps de trobada entre Déu i els homes.

Vet ací el text:

«Això ordena el Senyor, Déu sobirà: La porta oriental de l'atri interior [del temple] estarà tancada durant els sis dies feiners, però serà oberta cada dissabte i per la festa de la lluna nova. El sobirà entrarà al vestíbul de la porta des de l'atri exterior i es quedarà vora els muntants de la porta, mentre els sacerdots oferiran el seu holocaust i el seu sacrifici de comunió. El sobirà es prosternarà davant el Senyor en el llindar de la porta i després sortirà, però la porta no es tancarà fins al vespre.»

El dissabte, doncs, és el dia que ens obre la porta oriental, per on arriba el diumenge, el dia del Senyor, el dia vuitè, el Senyor mateix, com a plenitud i sentit de tota la Creació. En el trànsit del dissabte al diumenge, doncs, al cor de la nit santa, té lloc la recreació de tot. Ho celebrarem aquesta nit.

Un dels documents més bells del pontificat de Joan Pau II, la carta apostòlica «Dies Domini», sobre el sentit del diumenge, explica molt bé i aprofundeix en tot això que us he explicat, i, d'alguna manera, fa confluïr en el diumenge cristià tota la teologia del sabbat jueu, amb la novetat, és clar, de la Resurrecció del Senyor, que és també la Pasqua de la Creació:

«*Del dissabte al diumenge.* Per aquesta essencial dependència del tercer manament de la memòria de les obres salvífiques de Déu, els cristians, percebent l'originalitat del temps nou i definitiu inaugurat per Crist, van assumir com a festiu el primer dia després del dissabte, perquè hi tingué lloc la resurrecció del Senyor. El misteri pasqual de Crist constitueix, en efecte, la revelació plena del misteri dels orígens, el cim de la història de la salvació i l'anticipació de l'acompliment escatològic del món. Allò que Déu obrà en la creació i allò que féu per al seu poble en l'Éxode ha trobat en la mort i la resurrecció de

Crist el seu acompliment, encara que aquest tindrà la seva expressió definitiva només en la parusia, amb la vinguda gloriosa de Crist. En ell es realitza plenament el sentit "espiritual" del dissabte, com subratlla sant Gregori el Gran: "Nosaltres considerem veritable dissabte la persona del nostre Redemptor, nostre Senyor Jesucrist". Per això la joia amb què Déu, el primer dissabte de la humanitat, contempla la creació treta del no res és ara expressada per aquella joia amb què Crist, el diumenge de Pasqua, s'aparegué als seus i els portà el do de la pau i de l'Esperit (cf. Jn 20,19-23). En el misteri pasqual, en efecte, la condició humana, i amb ella tota la creació, "gemega i sofreix fins ara dolors de part" (Rm 8,22), ha conegut el seu nou "èxode" vers la llibertat dels fills de Déu que poden cridar, amb Crist, "Abba, Pare" (Rm 8,15; Ga 4,6). A la llum d'aquest misteri, el sentit del precepte veterotestamentari sobre el dia del Senyor és recuperat, integrat i plenament revelat en la glòria que brilla en el rostre de Crist Ressuscitat (cf. 2 Co 4,6). Del "dissabte" es passa al "primer dia després del dissabte", del setè dia al primer dia: el *dies Domini* esdevé el *dies Christi!*» (*Dies Domini* n. 18)

Recuperar el diumenge i el sentit del diumenge

Enguany, la nostra solemnitat pasqual, podria portar-nos a fer una reflexió sobre el sentit del diumenge per a nosaltres, per a la nostra vida personal, comunitària, familiar. I sobre l'espai que ocupa en la nostra vida, en la manera com ens autocomprenem i en la manera com comprenem i acollim els altres, l'espai que ocupa la gratuïtat i la lloança. Si en les nostres relacions amb els altres i amb nosaltres mateixos cerquem només l'interès o bé si som capaços de ser do per altres, de donar-nos, de compartir, d'estar atents, de ser agraiïts. L'agraïment és el termòmetre perfecte per a mesurar aquest aspecte.

I també té molt a veure amb la Creació, i en la manera com ens hi relacionem. L'explotem o la guardem —el «custodire il Creato» del papa Francesc.

Els qui vivim segons la Regla de sant Benet tenim, en aquest tema, un gran mestre. És colpidor adonar-se com el diumenge és el centre, el punt de referència del ritme setmanal de la vida dels monjos, en tots els seus aspectes: en el treball, en la pregària, en la lectura... fins i tot en els oficis més bàsics i necessaris: la cuina, els servidors, el lector... tot gira entorn del diumenge, com si el diumenge, i només el diumenge, la Pasqual setmanal, contingués la clau i el sentit de tot el dinamisme vital.

Al capítol 48,22, sobretot, dedicat al treball manual, Benet disposa que el diumenge no es treballi —fora del que és necessari per a la vida domèstica— i que en canvi els germans es dediquin més a la lectura. La lectura, tal com la cocep sant Benet, se situa molt bé en aquest àmbit de la gratuïtat i del repòs. Benet, a més, ho expressa usant un verb molt interessant, i molt monàstic també: «Dominico item die lectioni vacent omnes» (RB 48,22). *Vacent*, això és, que es lliurin generosament, amb desinterès, a la lectura. Que perdin el temps per a Déu. Del verb «vacare» prové el nostre terme vacances, que vol designar precisament l'àmbit del repòs i de la gratuïtat enfront del treball i l'interès.

Que el Senyor ressuscitat, que fa esclatar amb el seu repòs el sentit de la Creació i el sentit de la nostra vida com a temps i espai per a Déu, ens doni també de recuperar aquests ritmes savis en la nostra vida que ens ajuden a ser més humans, més plens, més autèntics.

Lluís Solà
Dissabte Sant
30 març 2013